

Motto:

*„Înainte de a fi un lider, succesul înseamnă să te dezvolți.
Când vei deveni un lider, succesul înseamnă să-i ajuți pe
alții să se dezvolte” – Jack Welch*

I. Considerații introductive legate de rolul Consiliului Superior al Magistraturii

Contextul actual din România, caracterizat prin modificările legislației în domeniul justiției, a legislației penale și procesual penale, modificări care adesea au atras critici vehemente din partea societății civile, a asociațiilor profesionale ale magistraților, dar și din partea organismelor europene cu atribuții în domeniul monitorizării activității în domeniul justiției reclamă, poate mult decât oricând, respectarea cu strictețe a principiilor consacrate constituțional.

Din această perspectivă, rolul Consiliului Superior al Magistraturii nu poate fi deloc neglijat, fiind unul esențial.

Potrivit art. 133 din Constituția României, Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției.

(2) Consiliul Superior al Magistraturii este alcătuit din 19 membri, din care:

a) 14 sunt aleși în adunările generale ale magistraților și validați de Senat; aceștia fac parte din două secții, una pentru judecători și una pentru procurori; prima secție este compusă din 9 judecători, iar cea de-a doua din 5 procurori;

b) 2 reprezentanți ai societății civile, specialiști în domeniul dreptului, care se bucură de înaltă reputație profesională și morală, aleși de Senat; aceștia participă numai la lucrările în plen;

c) ministrul justiției, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

(3) Președintele Consiliului Superior al Magistraturii este ales pentru un mandat de un an, ce nu poate fi reînnoit, dintre magistrații prevăzuți la alineatul (2) litera a).

(4) Durata mandatului membrilor Consiliului Superior al Magistraturii este de 6 ani.

(5) Hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii se iau prin vot secret.

(6) Președintele României prezidează lucrările Consiliului Superior al Magistraturii la care participă.

(7) Hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii sunt definitive și irevocabile, cu excepția celor prevăzute la art. 134 alineatul (2):

Potrivit art. 134 alin. (1) din Constituție, Consiliul Superior al Magistraturii propune Președintelui României numirea în funcție a judecătorilor și a procurorilor, cu excepția celor stagiați, în condițiile legii.

Consiliul Superior al Magistraturii îndeplinește rolul de instanță de judecată, prin secțiile sale, în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor și a procurorilor, potrivit procedurii stabilite prin legea sa organică. În aceste situații, ministrul justiției, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție nu au drept de vot.

Hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii în materie disciplinară pot fi atacate la Înalta Curte de Casație și Justiție.

Dispozițiile constituționale enunțate se completează cu cele ale Legii 317/2004 rep. privind Consiliul Superior al Magistraturii, conferindu-i acestui organism colegial atribuții referitoare la cariera judecătorilor și procurorilor, admiterea în magistratură, formarea judecătorilor și procurorilor, organizarea și funcționarea instanțelor și parchetelor, avizarea proiectelor de acte normative ce privesc activitatea autorității judecătorești ori atribuții în domeniul răspunderii disciplinare a magistraților.

Toate aceste competențe sporite conferă Consiliului Superior al Magistraturii rolul de garant al independenței justiției, însă aceasta presupune și o responsabilitate sporită, dublată de necesitatea unei abordări coordonate și complexe, întrucât dezideratul de a garanta deplina independență a justiției implică necesitatea de a acționa pe mai multe paliere.

II. Obiective avute în vedere pentru garantarea independenței justiției

Obiectivele pe care le-am avut în vedere la elaborarea proiectului au fost selectate din perspectiva îndeplinirii a două cerințe esențiale: existența unor atribuții conferite Consiliului Superior al Magistraturii în sfera respectivă, pe de o parte, iar pe de altă parte posibilitatea concretă de remediere a unor deficiențe, care ar putea avea drept consecință o mai bună funcționare a sistemului judiciar. Astfel, am urmărit să evit a-mi propune obiective nerealistice sau obiective care nu ar putea fi aduse la îndeplinire întrucât ar excede atribuțiilor conferite prin lege Consiliului Superior al Magistraturii. În plus, obiectivele trasate sunt izvorâte din necesitatea efectuării unor corecții, în urma constatării unor deficiențe care împieteză asupra bunei desfășurări a activității magistraților. Unele dintre obiective interesează deopotrivă atât pe procurori cât și pe judecători, altele sunt specifice procurorilor, iar câteva dintre ele interesează cu preponderență pe procurorii parchetelor de pe lângă tribunale.

1. Obiective legate de statutul procurorilor

Separarea carierelor profesionale între procurori și judecători a creat fără îndoială o falie ale cărei consecințe negative s-au repercutat cu preponderență în activitatea procurorilor.

Desigur că multe voci din magistratură au salutat acest demers, însă acesta a fost un prim pas în crearea unor diferențieri între cele două categorii de magistrați.

Problematika separării carierelor a condus în scurt timp, pe fondul unor atacuri susținute în mass- media împotriva procurorilor, mai ales la unele trusturi de presă controlate de persoane cercetate penal sau condamnate, la diverse poziționări ale factorilor decidenți sub aspect normativ (Parlament, Guvern), procurorii fiind adesea etichetați ca făcând parte dintr-un aparat represiv .

Viitorii membrii aleși ai Consiliului Superior al Magistraturii vor trebui să aibă în vedere ca prioritate absolută acest aspect și să facă tot ce le stă în putință pentru ca statutul procurorului să nu fie afectat. Desigur că revenirea la forma anterioară modificărilor aduse Legii 303/2004 rep. prin dispozițiile Legii 242/2018, act normativ care a parafat separarea carierelor ar fi de dorit.

În realitate, separarea carierelor nu a fost decât o sintagmă sub umbrela căreia atacul susținut împotriva procurorilor a căpătat o oarecare justificare, pretins a fi legitimă.

Divizarea corpului profesional al judecătorilor de cel al procurorilor, deși cu toții își desfășoară activitatea ca magistrați și fac parte din magistratură în sensul art. 1 din Legea 303/2004 va putea pune sub semnul întrebării statutul procurorului dacă nu se iau măsuri urgente .

Se constată faptul că aceste derapaje nu au fost reparate legislativ în ciuda faptului că în anul 2020 au existat alegeri parlamentare iar modificările aduse legilor justiției au reprezentat teme de interes major.

Revenirea la situația anterioară intrării în vigoare a Legii 242/2018 reprezintă o condiție sine-qua-non pentru consolidarea statutului procurorului, după cum menținerea actualelor prevederi legale vor crea contextul în viitor pentru redefinirea acestui statut în termeni vădit defavorabil procurorilor.

Voi milita pentru aceasta, existând argumente solide în justificarea acestui demers : condițiile identice de accesare în profesie, sub aspectul susținerii unor examene cu același grad de dificultate ca și judecătorii ori dispozițiile legale incidente care definesc magistratura ca activitate judiciară desfășurată de judecători și procurori deopotrivă (art. 1 din Legea 303/2004).

Dispozițiile art. 38 alin. 5 din Legea 317/2004 permit Plenului Consiliului Superior al Magistraturii să sesizeze ministrul justiției cu privire la necesitatea inițierii sau modificării unor acte normative în domeniul justiției, acesta fiind mijlocul adecvat pentru aducerea la îndeplinire a obiectivului trasat .

2. Reducerea deficitului de personal în rândul magistraților

Una dintre chestiunile frecvent discutate pentru buna desfășurare a activității în sistemul judiciar a reprezentat-o desființarea instanțelor și parchetelor cu un volum redus de activitate sau chiar desființarea tuturor instanțelor sau parchetelor de pe lângă judecătorii, cu excepția celor care își au sediul în localitățile reședință de județ.

În mod evident, cauzele care le-ar fi revenit acestor instanțe sau parchete ar fi urmat să fie preluate de alte unități cu un volum mai mare de activitate sau chiar de instanțele și parchetele de la nivelul superior.

Încercarea de desființare a unor instanțe și parchete nu a trecut testul legislativ, proiectul nefiind adoptat.

În această situație, singura soluție aflată la îndemâna membrilor Consiliului Superior al Magistraturii pentru ocuparea posturilor vacante de la aceste instanțe/parchete îl reprezintă organizarea unor concursuri de admitere în magistratură pentru candidații care au minim 5 ani vechime, în condițiile în care este de notorietate faptul că absolvenții Institutului Național al Magistraturii optează, după promovarea examenului de capacitate, pentru posturi din localități mai atractive, având la dispoziție, la formularea opțiunilor, toate posturile vacante.

O altă măsură menită să conducă la reducerea deficitului de personal de la instanțele și parchetele superioare vizează reducerea intervalelor de vechime necesare pentru promovare.

Din nou, modificările legislative intervenite odată cu intrarea în vigoare a dispozițiilor Legii 242/2018 au fost doar parțial corectate, prin intrarea în vigoare a OUG 7/2019, act normativ care a modificat acest interval de la 18 ani la 10 ani pentru promovarea în funcția de procuror la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, însă intervalele necesare promovării la parchetele de pe lângă tribunale și parchetele de pe lângă curțile de apel au rămas neschimbate.

Datele din ultimii 2 ani reliefează faptul că s-a creat un dezechilibru evident între numărul persoanelor care și-au încetat raporturile de serviciu, în magistratură, îndeosebi prin pensionare, și numărul celor admiși în profesie. S-a creat astfel un decalaj fără precedent, cu repercusiuni asupra volumului de muncă al magistraților în funcție. Problema deficitului de personal acut care se înregistrează în momentul de față în sistemul judiciar nu poate fi rezolvată în condițiile în care magistrații care se pensionează sunt de regulă cei de la instanțele de rang superior, fiind de notorietate faptul că, după o carieră în magistratură, majoritatea celor care îndeplinesc condițiile de pensionare nu se regăsesc la judecătorii și parchetele aferente, ci la instanțele și parchetele superioare. Nu este de mirare faptul că, în prezent, există deficit de personal nu atât la judecătorii și parchetele de pe lângă judecătorii, cât la instanțele și parchetele superioare, situație în care, dacă nu se iau măsuri urgente, deficitul se va adânci.

Se impune cu prioritate dinamizarea procesului de ocupare a funcțiilor vacante prin relaxarea condițiilor de promovare, ceea ce este realizabil prin două seturi de măsuri :

a) Reducerea intervalelor de vechime astfel :

- de la 7 ani la 4 ani, pentru promovarea la tribunale/parchetele de pe lângă tribunale;
- de la 10 ani la 6 ani, pentru promovarea la curțile de apel și la parchetele de pe lângă curțile de apel;
- de la 10 ani, la 8 ani, pentru promovarea la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție;

b) Promovarea efectivă la instanțele și parchetele superioare trebuie să se facă într-o singură etapă, nicidecum în două etape, cum se întâmplă în prezent. Nu există nicio explicație rezonabilă pentru care promovarea la tribunal sau la curtea de apel să se facă mai întâi prin susținerea unui concurs de promovare pe loc și ulterior a unui concurs de promovare efectivă. Se constată faptul că, în configurația actuală, pentru promovarea unui magistrat de la judecătoria la curtea de apel este necesar ca respectivul magistrat să fie declarat admis la 4 examene, ceea ce e absolut nejustificat.

Lipsa unor intervenții urgente pentru a înlătura obstacolele de natură legislativă care impun parcurgerea a două proceduri de concurs pentru accederea efectivă la o instanță sau parchet de rang superior și pentru a corela intervalele de vechime necesare promovării cu necesitățile actuale ale sistemului judiciar, dublate de menținerea tendinței actuale de pensionare a magistraților care îndeplinesc condițiile legale de pensionare, vor conduce în cel mai scurt timp la un blocaj generalizat în sistemul judiciar. Secvențial, un astfel de blocaj există, în condițiile în care sunt parchete la care funcționează un singur procuror.

În mod evident, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii va trebui să uzeze de prevederile art. 38 alin. 5 din Legea 317/2004 și să sesizeze ministrul justiției cu privire la necesitatea modificării Legii 303/2004.

3. Acordarea unor drepturi egale magistraților în ceea ce privește vechimea în funcție

La condiții similare de accedere în profesie, se impune un tratament similar sub aspectul condițiilor de pensionare, însă în prezent nu există o corelație perfectă între dispozițiile legale în vigoare.

Astfel, categoriile profesionale prevăzute la dispozițiile art. 33 alin. 1 din Legea 303/2004 ce reglementează condițiile pentru admiterea în magistratură pentru candidații cu o vechime de cel puțin 5 ani, nu se regăsesc în dispozițiile art. 82 alin. 2 din Legea 303/2004 rep. care reglementează condițiile de pensionare și nici în dispozițiile art. 86 alin. 1 din același act normativ care reglementează condițiile pentru recunoașterea vechimii în magistratură.

Problema comportă o abordare complexă, deoarece este absolut necesar să se recunoască dreptul la condiții identice de vechime și pensionare pentru toate categoriile dintre cele menționate de dispozițiile art. 33 alin. 1 din Legea 303/2004.

Se impune modificarea dispozițiilor art. 82 alin. 2 și art. 86 alin. 1 din Legea 303/2004 în sensul arătat, responsabilitatea membrilor Consiliului Superior al Magistraturii rezidând în formularea de propuneri corespunzătoare în conformitate cu dispozițiile art. 38 alin. 5 din Legea 317/2004.

Este de notorietate faptul că Legea 303/2004, în forma actuală evidențiază un tratament discriminatoriu al celor care au avut calitatea de ofițeri de poliție judiciară cu studii superioare juridice, calitate în virtutea căreia au putut participa la concursul de admitere în magistratură organizat în condițiile art. 33 alin. 1 din Legea 303/2004 în comparație cu persoanele care au avut calitatea de avocat, consilier juridic, executor judecătoresc, personal de probațiune cu studii superioare juridice sau grefier cu studii superioare juridice. În cuprinsul prevederilor art. 82 alin. 2 din Legea 303/2004, care reglementează persoanele care, la împlinirea a 25 ani vechime în funcția de judecător/procuror sau avocat, personal de specialitate juridică în fostele arbitraje de stat, consilier juridic sau jurisconsult pot beneficia de pensia de serviciu nu au fost incluse toate categoriile profesionale enumerate în dispozițiile art. 33 alin. 1 din Legea 303/2004 rep.

Mai mult decât atât, prin reglementarea de la art. 86 din același act normativ, legiuitorul a înțeles să prevadă că, perioada în care judecătorul sau procurorul a îndeplinit funcțiile prevăzute la art. 33 alin. 1 din Legea 303/2004, mai puțin funcția de ofițer de poliție judiciară cu studii superioare juridice să constituie vechime în magistratură.

Diferențierea de tratament juridic este una evidentă, fiind imperios necesar a se corela textele astfel încât toate categoriile prevăzute la art. 33 alin. 1 din Legea 303/2004 să se regăsească în dispozițiile art. 82 alin. 2 și art. 86 alin. 1 din Legea 303/2004.

Nu există nicio justificare rezonabilă pentru care ofițerii de poliție judiciară cu studii superioare juridice care fac parte din categoria organelor de cercetare penală ale poliției judiciare și sunt organe de urmărire penală în sensul art. 55 alin. 1 lit. b) Cod de procedură penală să nu poată să-și valorifice vechimea în funcția de ofițer de poliție judiciară, ca vechime în magistratură, în condițiile în care, procurorul, la rândul său, este organ de urmărire penală potrivit dispozițiilor art. 55 alin. 1 lit a) Cod de procedură penală. Practic, din perspectiva faptului că atât procurorul cât și ofițerul de poliție judiciară face parte din categoria organelor de urmărire penală, este nefirească tocmai excluderea perioadei în care magistratul a îndeplinit funcția de ofițer de poliție judiciară cu studii superioare juridice în timp ce perioada în care un alt magistrat a îndeplinit, spre exemplu, funcția de grefier cu studii superioare juridice, să constituie vechime în magistratură.

4. Trecerea unor ofițeri de poliție judiciară prin detașare în cadrul parchetelor de pe lângă tribunale și luarea unor măsuri adecvate pentru buna desfășurarea a activității acestor parchete

Potrivit art. 120² din Legea 304/2004 rep., în vederea efectuării cu celeritate și în mod temeinic a activităților de descoperire și de urmărire a infracțiunilor din domeniul economic, financiar, fiscal și vamal, în cadrul parchetelor de pe lângă tribunale funcționează, prin detașare, ofițeri și agenți de poliție judiciară în limita posturilor aprobate, potrivit legii. Până la acest moment, dispoziția introdusă în Legea 304/2004 nu a fost pusă în aplicare, deși dispoziția legală este în vigoare din data de 20 iulie 2018, odată cu publicarea în M.O. nr. 636 a Legii 207/2018.

Este regretabil că o dispoziție legală intrată în vigoare în urmă cu aproape 4 ani nu este aplicată efectiv, neexistând nicio justificare pentru aceasta, cu atât mai mult cu cât nu există vreun act normativ care să fi suspendat intrarea în vigoare a acestor prevederi. În mod cert, problema trebuie pusă în discuție la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii pentru implementarea dispoziției legale.

Pe lângă aceasta, avându-se în vedere faptul că infracțiunile informatice au luat o amploare deosebită iar parchetelor de pe lângă tribunale le revine sarcina instrumentării acestora, s-ar impune crearea unor posturi de specialiști și modificarea legislației în sensul conferirii dreptului de a efectua constatări de specialitate, ceea ce ar ușura în mod considerabil activitatea procurorilor și ar duce la obținerea unui probatoriu adecvat în aceste cauze.

5. Modificarea regulamentului de organizare a examenului de admitere în magistratură și la Institutul Național al Magistraturii

O problemă care a afectat constant sistemul judiciar în ultima perioadă a reprezentat-o durata mult prea mare a procedurilor de derulare a probelor în cadrul concursului de admitere în magistratură și a concursului de admitere la Institutul Național al Magistraturii.

Verificându-se data la care s-au demarat ultimele două concursuri, se constată faptul că, în cazul ambelor, anunțurile de declanșare a procedurilor de concurs au fost postate pe site-urile CSM și INM la data de 30.07.2021, iar până la data redactării prezentului proiect nu erau finalizate niciuna dintre procedurile de concurs.

Este inadmisibil ca o astfel de procedură să dureze mai mult de 8 luni.

De aceea pledez pentru diminuarea perioadei de derulare a concursurilor, prin eliminarea probei interviului, cu atât mai mult cu cât rezultatele la această probă au suscitad mereu discuții, pe fondul cărora, adesea s-a acreditat ideea unei lipse de obiectivitate în selecerea candidaților declarați admiși.

Fără a avea nici cea mai mică intenție de a pune sub semnul îndoielii corectitudinea derulării probei interviului, nu pot să nu remarc faptul că aceasta este sigura probă la care subiectele sunt diferențiate, caz în care reușita sau

dimpotrivă eșecul fiecărui candidat se leagă indisolubil de subiectul extras, diferit de al celorlalți candidați. Or, același candidat, poate să reacționeze într-un fel la un anumit tip de întrebări și de o manieră diferită la alt gen de întrebări, situație în care șansa de reușită depinde în mare măsură și de hazard.

Nu este firesc să existe subiecte diferite, poate cu un grad diferit de dificultate, care în final să stabilească ierarhia între candidați.

S-a motivat necesitatea interviului prin aceea că, pentru a se face o selecție riguroasă a candidaților, în conformitate cu exigențele derivate din calitățile pe care trebuie să le aibă un magistrat ar fi necesar ca membrii comisiei să îi poată examina direct pe aceștia, să le poată observa modul de gândire, reacțiile pe care le au în situațiile puse în discuție, etc. Apreciez că acesta nu e un motiv suficient pentru a permite accesarea în magistratură pe baza unor subiecte diferite între candidați, standardul de dificultate pentru toate subiectele de la examen fiind necesar a fi identic pentru toți candidații.

În plus, proba interviului majorează nejustificat perioada de examinare, pe de o parte, iar pe de altă parte aduce deservicii de imagine Consiliului Superior al Magistraturii, direct răspunzător de organizarea concursurilor, tocmai prin inocularea ideii că interviul ar fi subiectiv, probele sunt diferențiate iar standardul de exigență este diferit de la candidat la candidat .

Prin urmare, în condițiile păstrării standardului actual de exigență, candidații fiind nevoiți să susțină probele scrise de verificare a cunoștințelor sub forma unui test grilă, a examenului redacțional, dar și a testului psihologic scris, urmat de interviul psihologic, există suficiente pârghii de verificare a potențialului candidatului de a deveni magistrat.

6. Demersuri pentru alocarea unui număr de locuri mai mare la concursurile de promovare pe loc în funcții de execuție și pentru modificarea modalității de susținere a acestor examene

Din analiza pe care am efectuat-o în ultimii 3 ani, după separarea carierelor, am constatat faptul că locurile alocate procurorilor la concursurile de promovare pe loc în funcții de execuție au fost considerabil mai puține decât cele alocate judecătorilor la aceste concursuri.

Astfel, Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat alocarea la ultimul concurs de promovare pe loc a 700 locuri : 350 locuri la tribunale și 350 locuri la curțile de apel..

La concursurile anterioare locurile alocate judecătorilor au fost după cum urmează :

- 350 locuri la tribunale și 150 locuri la curțile de apel, pentru concursul din 15.12.2019, în total 500 locuri;
- 300 locuri la tribunale și 300 locuri la curțile de apel, pentru concursul din 25.10.2020, în total 600 locuri;

Prin comparație, Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii a alocat :

- 70 locuri la parchetele de pe lângă tribunale, 100 locuri la parchetele de pe lângă curțile de apel și 50 locuri la PICCJ pentru concursul din 20.10.2019, în total 220 locuri;

- 100 locuri la parchetele de pe lângă tribunale, 50 locuri la parchetele de pe lângă curțile de apel și 30 locuri la PICCJ pentru concursul din 12.09.2021, în total 180 locuri;

În anul 2020 nu s-a organizat concurs de promovare pe loc pentru procurori.

Concluzionând, începând cu anul 2019, Secția pentru judecători a alocat pentru concursurile de promovare pe loc la tribunale și curți de apel 1800 locuri, iar Secția pentru procurori, la parchetele de pe lângă tribunale și parchetele de pe lângă curțile de apel doar 320 locuri, celelalte 80 fiind alocate la PICCJ. Raportat la 1800 locuri, cele 320 reprezintă 17,7%.

Chiar dacă numărul judecătorilor este mai mare decât cel al procurorilor, cifrele vorbesc de la sine, constatându-se că Secția pentru judecători a alocat la aceste concursuri de promovare pe loc de peste 5 ori mai multe locuri decât a făcut-o Secția pentru procurori.

În mod cert se impune reconsiderarea modului de organizare a concursurilor de promovare pe loc în sensul menținerii unui just echilibru care să confere șanse egale de promovare procurorilor și judecătorilor.

Mai mult decât atât, la examenul de promovare pe loc a judecătorilor a existat o singură probă de verificare a cunoștințelor, proba constând într-un număr de 50 întrebări care au fost adresate candidaților, timpul de lucru fiind de 4 ore. Aceasta a fost modalitatea de examinare la ultimele concursuri organizate la data de 15.12.2019, 25. 10.2020 și 13.03.2022.

În cazul concursurilor de promovare pe loc în funcții de execuție a procurorilor, modalitatea de este diferită și presupune susținerea a două probe: proba practică, constând în soluționarea a 20 subiecte într-un interval de 3 ore și proba teoretică, aceasta presupunând soluționarea a 50 subiecte într-un interval de 3 ore, între cele două probe, existând un interval de pauză de o oră. Este evident faptul că e mult mai solicitant concursul pentru promovare pe loc în funcții de execuție a procurorilor, astfel că, și din acest punct de vedere, se impun corecturi, pentru uniformizarea modalității de susținere a acestor concursuri.

7. Demersuri pentru acordarea unei retribuiții conforme cu a judecătorilor, în funcție de gradul profesional dobândit, vechimea în muncă și vechimea în magistratură

Conceptul de separare a carierelor a condus imediat la diferențieri pe care le-am perceput cu toții. Exemplific mai întâi diferențele de natură salarială față de judecători, de 5%, care subzistă și în prezent, fiind necesar a se efectua demersuri pentru repararea acestor inechități. Cât timp accesarea în magistratură se face pe baza unui examen organizat la nivel național în condiții similare de exigență, pe de o parte, iar pe de altă parte, magistratura este activitatea judiciară desfășurată deopotrivă de judecători și procurori, în sensul art. 1 alin. 1 din Legea 303/2004,

un tratament diferențiat între judecători și procurori sub aspectul remunerației este nejustificat.

8. Demersuri pentru modificarea art. 54 din Legea 303/2004

Potrivit prevederilor art. 54 alin. 1 din Legea 303/2004 rep., procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prim-adjunctul și adjunctul acestuia, procurorul -șef al Direcției Naționale Anticorupție, adjunctii acestuia, procurorul șef al Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, adjunctii acestuia precum și procurorii șefi de secții ai acestor parchete sunt numiți de Președintele României la propunerea ministrului justiției, cu avizul secției pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii.

Desigur că, ar fi de dorit ca propunerea să nu fie formulată de ministrul justiției ci eventual de Consiliul Superior al Magistraturii – Secția pentru procurori, iar ministrul justiției să emită doar un aviz pentru numirea procurorilor de rang înalt, dar pentru realizarea acestui deziderat, se impune modificarea dispozițiilor legale în sensul menționat. Indiferent câte argumente s-ar aduce în sprijinul acestei idei, pe care o susțin, este greu de admis că modificarea legii va opera în acest sens, cât timp dispozițiile art. 132 din Constituția României prevăd faptul că procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității, al imparțialității și al controlului ierarhic, sub autoritatea ministrului justiției. În plus, pentru modificarea actului normativ, Consiliul Superior al Magistraturii nu are drept de inițiativă legislativă, fiind necesar a se adresa tocmai ministrului justiției în condițiile art. 38 alin. 5 din Legea 317/2004 rep.

De aceea, propunerea vizând introducerea avizului conform la numirea procurorilor de rang înalt, a aprobării sau a acordului care trebuie emise de către Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii în cadrul acestor proceduri este una realistă și realizabilă.

În sensul acesta, dispozițiile art. 32 alin. 1 din Legea 317/2004 prevăd faptul că în cazurile în care legea prevede avizul conform, aprobarea sau acordul Consiliului Superior al Magistraturii, punctul de vedere emis de acesta este obligatoriu.

9. Adoptarea unui nou Regulament de ordine interioară al parchetelor și luarea unor măsuri adecvate pentru determinarea întocmirii unui nou ordin privind organizarea și funcționarea sistemului informațional

Potrivit dispozițiilor art. 41 alin. 2 lit. d din Legea 317/2004, Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii adoptă regulamentul de ordine interioară al parchetelor.

Actualul Regulament de ordine interioară al parchetelor a fost adoptat prin Hotărârea Secției pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii nr. 947/14.11.2019, însă se impune o reglementare mult mai suplă, în raport cu noile realități.

La o simplă analiză, se constată existența unui număr de 42 registre și 11 condici, care trebuie să se regăsească la orice unitate de parchet, iar pe lângă acestea există registre și condici specifice parchetelor de pe lângă tribunale, curți de apel și PÎCCJ.

Numărul extrem de mare de registre și condici generează un volum mare de activitate pentru personalul auxiliar, care este angrenat în activități specifice completării acestor condici în detrimentul unor activități inerente urmăririi penale: audieri, redactări acte procesuale sau procedurale, etc.

Se impune reducerea numărului condicilor și registrelor, menținerea doar a celor strict necesare și găsirea unor soluții de ținere a evidențelor în format electronic, necondiționat de ținerea în format fizic a registrelor, sens în care se impune reformularea art. 174 din regulament. Cea mai mare parte a registrelor și condicilor pot fi ținute în format electronic, însă trebuie menținute doar cele care într-adevăr răspund necesităților actuale.

În plus, se impune stabilirea unui set de înscrisuri la care se pot solicita pe scară ierarhică date și informații și adaptarea sistemului ECRIS, astfel încât toate datele solicitate să poată fi obținute în sistem informatizat de la parchetele ierarhic superioare, fără a mai fi necesar să se greveze procurorii cu o sumedenie de sarcini non-judiciare.

Nu în ultimul rând, se impune emiterea de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a unui nou ordin privind organizarea și funcționarea sistemului informațional, acesta urmând a fi adaptat noilor realități.

Astfel, în condițiile implementării sistemului ECRIS, este necesară o nouă abordare, pentru a se stabili în concret necesitatea menținerii tuturor dispozițiilor. Unele dintre dispozițiile Ordinului nr. 213/15.07.2014, par căzute în desuetudine, sens în care exemplific necesitatea comunicării către PÎCCJ – SRUD a unor schimbări intervenite în situația personală a procurorilor după numirea lor în funcție (căsătorie, nașterea unui copil, divorț, etc), dar și aprecierile asupra temeiniciei și legalității soluției procurorului în cauzele în care instanțele de judecată sau judecătorii de cameră preliminară au pronunțat hotărâri definitive de achitare, de restituire în baza art. 346 C.pr. pen. sau de trimitere la procuror, în baza art. 485 alin. 1 lit. b C.pr.pen, conform Anexei nr. 2.

Potrivit Anexei 2, punctul 1 alin. 2, „când se constată că trimiterea în judecată s-a dispus în mod nejustificat se vor stabili răspunderi și se vor lua, sau, după caz, se vor propune măsurile care se impun.” Este vorba despre acele aprecieri vizând imputabilitatea sau neimputabilitatea soluției de trimitere în judecată, în condițiile în care, pe de o parte, nu există criterii clare pe baza cărora se fac aceste aprecieri, iar pe de altă parte, procurorul care a întocmit actul procesual prin care s-a dispus trimiterea în judecată nu participă sub nicio formă la această procedură.

Măsura poate fi implementată fie prin capacitarea factorilor decidenți de a reanaliza necesitatea întocmirii unui nou ordin privind organizarea și funcționarea sistemului informațional, fie prin inserarea unor dispoziții în acest sens chiar în

Regulamentul de ordine interioară al parchetelor, a cărui adoptare intră în prerogativele Secției pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii, în conformitate cu prevederile art.41 alin. 2 lit. d din Legea 317/2004 rep.

10. Propuneri pentru modificarea dispozițiilor art. 99-100 din Legea 303/2004

Dispozițiile art. 99 din Legea 303/2004 care reglementează abaterile disciplinare săvârșite de magistrați ar trebui reconsiderate în sensul reglementării unor norme explicite care, odată încălcate să atragă răspunderea în sfera ilicitului disciplinar. Prevederile trebuie să fie clare, să nu dea naștere la interpretări diferite fiind necesară și diseminarea către magistrați a practicii relevante a ÎCCJ în această materie, cu anonimizarea datelor magistraților la care se referă respectivele hotărâri, întrucât ceea ce prezintă interes este aprecierea instanței supreme în materie disciplinară.

În concret, se constată o lipsă de claritate în procesul de legiferare, astfel încât nu se poate stabili cu certitudine care fapte intră în sfera ilicitului disciplinar și care nu. Cu prioritate trebuie redefinit textul de la art. 99 alin. 1 lit. a : *”manifestările care aduc atingere onoarei sau probității profesionale ori prestigiului justiției, săvârșite în exercitarea sau în afara exercitării atribuțiilor de serviciu”*.

Prevederea este atât de vagă încât a suscitat o serie de interpretări, fiind declanșate acțiuni disciplinare împotriva unor magistrați pentru diverse postări pe rețelele de socializare iar în unele cazuri s-au aplicat sancțiuni disciplinare care au culminat și cu excluderea unui magistrat.

În plus, se impune armonizarea legislației în raport cu noile realități și exigențe derivate din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (cauza Kozan vs. Turcia) în care instanța europeană a statuat că s-a încălcat libertatea de exprimare a judecătorului care a fost sancționat disciplinar pentru critici aduse Consiliului Magistraților din Turcia pe un grup privat de Facebook, din care făceau parte profesioniști ai dreptului.

În mod evident sunt adeptul respectării obligației de rezervă care trebuie să-i incumbe oricărui magistrat. Însă, normele în materia ilicitului disciplinar trebuie să fie suple, clare și precise, astfel încât destinatarii legii trebuie să perceapă în mod neîndoielnic, limita de la care acțiunile lor pot fi calificate ca abateri disciplinare, doar așa putându-li-se imputa pretinsa încălcare a legii în această materie.

Pe de altă parte, în ipoteza în care se constată că o anumită faptă comisă de către magistrat ar constitui abatere disciplinară, aprecierea severității sancțiunii trebuie să se facă pe baza unor criterii de individualizare care să fie stipulate expres în lege. În prezent, nu există nicio prevedere care să cuprindă criterii de individualizare. Or, lipsa de precizie în reglementarea faptelor care constituie abateri disciplinare, dublată de lipsa unor criterii de individualizare a pedepsei poate conduce la arbitrar, ceea ce este nepermis.

Odată cu adoptarea unor criterii de individualizare a sancțiunilor disciplinare, nu se mai justifică nici menținerea dispozițiilor art. 100 alin. 2 din Legea 303/2004, potrivit căroră, în cazul abaterilor prevăzute de dispozițiile art. 99 lit. b, d și t teza I, singurele sancțiuni disciplinare care pot fi aplicate sunt retrogradarea în gradul profesional și excluderea din magistratură. Această prevedere generează situații inechitabile între magistrații de la judecătorii și parchetele aferente care comit abaterile menționate mai sus, pe de o parte și magistrații de la instanțele și parchetele superioare. Inechitatea constă în aceea că, în cadrul primei categorii, singura sancțiune ce ar putea fi aplicată e excluderea din magistratură în timp ce în cazul magistraților de la celelalte parchete sau instanțe, poate fi aplicată și sancțiunea retrogradării în grad profesional.

Or, din această perspectivă, se poate ajunge la situații de neconceput în care, aceeași abatere disciplinară comisă în aceleași împrejurări, deopotrivă de un magistrat de la judecătorie și de unul de la tribunal, să conducă la aplicarea unor sancțiuni diferite : excluderea din magistratură a primului și retrogradarea în grad a celui de-al doilea.

11. Propuneri pentru modificarea dispozițiilor legale care vizează activitatea Inspecției Judiciare

Potrivit art. 69 alin. 1 lit. a din Legea 317/2004, *inspectorul șef desemnează, dintre inspectorii judiciari, echipa de conducere: inspectorul șef adjunct, directorii de direcții, în baza unei proceduri în care sunt evaluate proiectele de management specifice fiecărui post, astfel încât să asigure coeziune managerială, competență profesională, comunicare eficientă. Mandatul acestora încetează odată cu mandatul inspectorului – șef.*

O astfel de prevedere conferă puteri sporite inspectorului-șef, care numește întreaga conducere a Inspecției Judiciare, situația fiind în completă disonanță cu orice criterii obiective de promovare. În plus, legea nu specifică, pe baza căror criterii se face această desemnare, ci lasă la latitudinea inspectorului – șef această prerogativă.

Dispoziția legală sfidează efectiv regulile elementare care trebuie să stea la baza oricărei promovări și consacră imposibilitatea de natură obiectivă a oricăror altor eventuali contracandidați de a participa la o procedură de concurs/examen, procedură în cadrul căreia criteriul de diferențiere să-l reprezinte meritocrația.

Mai mult decât atât, prevederile art. 68 alin. 1 din Legea 317/2004 stipulează faptul că evaluarea calității managementului Inspecției Judiciare se face anual, printr-un audit extern independent, însă finanțarea auditului se face din bugetul Inspecției Judiciare, conform art. 68 alin. 2 din același act normativ, selectarea entității care va efectua auditul, făcându-se cu respectarea prevederilor legale privind achizițiile publice.

Cu toate acestea, este de remarcat faptul că inspectorul -șef este ordonator principal de credite , în conformitate cu dispozițiile art. 64 alin. 5 din Legea 317/2004 .

Dispozițiile legale menționate consacră un drept discreționar al inspectorului – șef în ceea ce privește procedura de numire la inspectorului-șef adjunct și a directorilor de direcții, într-o procedură în care lipsește cu desăvârșire orice competiție dintre eventualii contracandidați, iar activitatea de management, este doar în aparență verificată printr-un audit extern independent, pretinsa independență comportând discuții tocmai prin prisma factorului decident în ceea ce privește plata contravalorii serviciului de audit: inspectorul -șef în calitate de ordonator de credite.

Apreciez că se impune ca numirea să se facă în condiții de transparență, pe baza unei proceduri la care să poată participa și alți inspectori judiciari, iar finanțarea auditului să se facă din bugetul Consiliului Superior al Magistraturii, în urma unei proceduri de achiziție de astfel de servicii derulate cu respectarea dispozițiilor legale.

12. Efectuarea de demersuri pentru emiterea unui nou ordin privind procedura de acordare a compensației lunare pentru chirie

Potrivit Ordinului comun nr. 545/C-1/4.794/1154-259-300/C-379/C din 15 februarie 2012 emis de Ministerul Justiției, Consiliul Superior al Magistraturii, Înalta Curte de Casație și Justiție, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Direcția Națională Anticorupție, publicat în Monitorul Oficial nr. 207/28.03.2012, judecătorii, procurorii, personalul auxiliar și conex al instanțelor și parchetelor care nu dețin o locuință în proprietate în localitatea în care-și desfășoară activitatea ori nu li s-a atribuit o locuință de către autoritățile publice în această localitate au dreptul la compensarea chiriei în limita unui plafon.

Acest plafon nu a mai fost actualizat de 10 ani, fiind evident faptul că nu mai este în concordanță cu realitățile pieței imobiliare.

Se impune emiterea unui nou ordin privind procedura de acordare a compensației lunare pentru chirie, din acest motiv, fiind evident faptul că în cele mai multe situații compensația acordată este inferioară valorii chiriei achitate efectiv.

13. Propuneri care vizează adaptarea pregătirii profesionale a auditorilor de justiție și a magistraților la necesitățile actuale ale sistemului de justiție

În mod evident, se impune modificarea structurii disciplinelor din programa de formare a auditorilor de justiție de la Institutul Național al Magistraturii, în sensul alocării unui număr de ore corespunzător necesității de aprofundare a unor cunoștințe specifice de medicină legală și criminalistică, în special pentru grupele de procurori . Se impune redimensionarea modului în care sunt structurate materiile de studiu la Institutul Național al Magistraturii și din perspectiva corelării necesităților sistemului judiciar cu materiile studiate efectiv.

14. Reconsiderarea statutului personalului de specialitate juridică asimilat magistraților dar și a asistenților judiciari, care sunt retribuiți ca și magistrații, deși nu desfășoară o activitate judiciară în sensul art. 1 Alin. 1 din Legea 303/2004, nefăcând parte din categoria magistraților

15. Revizuirea regulamentului pentru ocuparea funcțiilor de conducere în sensul introducerii unei probe vizând aprofundarea cunoștințelor de specialitate, pe de o parte, iar pe de altă parte modificarea bibliografiei și a tematicii pentru proba vizând verificarea capacității manageriale, cu accent pe elemente de management judiciar, specifice funcției de conducere.

III. Concluzii:

Prezentul proiect nu epuizează nici pe departe problemele cu care se confruntă magistrații în activitatea curentă. El își propune să identifice punctual anumite disfuncționalități care sunt remediabile în măsura în care sunt expuse argumentat în fața factorilor decidenți . Desigur că responsabilitatea expunerii acestor chestiuni revine viitorilor membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, care vor trebui să susțină argumentat și pe alocuri vehement, necesitatea realizării unor schimbări.

Ținând cont de faptul că reușita depinde de voința consensuală a acestui organism colegial, viitorii membri ai Consiliului vor trebui să dea dovadă de responsabilitate și tact, fiind necesar să expună motivat problemele reale ale sistemului judiciar. De aceea, comunicarea cu colegii care i-au mandatat să-i reprezinte în următorii 6 ani trebuie să fie una solidă, mai ales după ce aceștia vor fi aleși, doar așa putându-se recomanda ca veritabili reprezentanți ai colegilor, pe diferite paliere.

Mizez pe verticalitate, bună-credință și disponibilitate spre dialog, principalele calități pe care, după aprecierea mea, trebuie să le aibă membrii aleși în viitorul Consiliu Superior al Magistraturii.

Obiectivele pe care le-am prezentat, cu titlu exemplificativ, ar putea fi catalogate nu ca promisiuni, ci ca dispoziții nescrise ale unui „gentlemen’s agreement”, un acord nescris între oameni de onoare, astfel că, în ipoteza în care voi fi ales ca membru în Consiliul Superior al Magistraturii, vă voi consulta anterior exprimării votului în chestiunile importante, pentru că, indiferent de conjunctură, membrul ales în Consiliul Superior al Magistraturii nu este decât un mandatar de-al dvs.

Flonta Sorin-Emil